

O Volapükaf lens Löfik !

Adel binon flodik e solöfik. Pliton obi mödo, bi binon del lefredik. Spatölo su veg e love yeb, logob diamoinis nenmödotik dis futs oba, e binob lekotenik.

Id egetob penedi de flen *Reinhard Haupenthal*, kel efredükon obi vemo. Pos vob mödik, flen at ebükom samädis valik gaseda **Rund um die Welt** (= Zü Vol Lölik), kels pädabükons ünü yels 1888 - 1892. Flen *Haupenthal* penom :-

"Medü vob at eplöpobs ad savön, ti ün minut lätikün, dokümi leveütik, kela rigädasamäds no plu dabinons löliko in bukem nonik. Danü samäds plödik, kobü samäds obik, eplöpob ad getön konleti fotografik lölöfik, kel äbinon stab debükota at. Id elautob ponuni stäänik tefü roul ela *Siegfried Lederer*, redakan, äsi tefü neods e zesüds Volapükava."

Suäm buka löpik (kobü potafräd) binon : **DM 288**, kel binon fümiko mu jerik, ab obinon lediv jönik su bukaboed alik.

Mobob, das komandols buki at bukemes, e pato niverabukemes; sekü atos, reidans valemö äsi studans mödik okanons fasilikö reidön e studön ninädi ota.

Dönuob danis obsik ladöfikün flene *Haupenthal* demü keblünöt völadik oma tefü jenav Volapüka. Ledanis ole, o flen gudik !

Valikosi Gudikün Oles ed Olikanes

sedom

II:10:2001

PLIN SMALIK (XVI)
FA ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Planet velid äbinon klu Tal.

Tal no binon planet seimik ! Us numoy regis tumdegbal (no glömölo, fūmo, regis nägärik), taledavanis velmil, tedanis zültummil, ludrinanis velbalion e laf, lupleidanis kiltumdegbalbalion, sevabo daūlanis za telmilbalion.

Ad givön ole suemodi dö greted Tala, osagob ole, das bü datuvot lektina, ämutoy kosididön, su löl kontinānas mäl, militi veratik lantäriřilidanas foltummäldegtelmil lultumdegbal.

Pelogöl de fagil, atos älabon vobedi magifik. Mufs milita at päleodükons äs uts baoleta lopa. Balido äbinos turn lantäriřilidanas de Nula-Seleän e de Stralop. Poso utans, eřilidöls lantäris okas, ämogoloms ad slipön. Tāno äntükömoms okaturno ini danü lantäriřilidans de Tsynän e de Sibirän. Poso id atans äklānedoms okis ini kulits. Tāno äbinos turn lantäriřilidanas de Rusän e de Lindän. Poso turn utanas de Frikop e de Yurop. Poso turn utanas de Sulūdamerop. Poso turn utanas de Nolūdamerop. E neai äpöloms tefü leod nükōma ini stād. Äbinos sublimik.

Soaliks, filidan lantära teik de Nolūdapov, e calasvist omik lantära teik de Sulūdapov älifādoms trögalifi e nekälalifi : ävoboms naedis tel a yel.

â â â â â â â â â â â â â â â â â â â

VÖDS BEVÜNETIK

Bi Volapük binon neudik, nek senon, das pük netik semik dalabon buami gretikum love pük votik, bi vödem ona no gönön püki patik. Dido, ven logoy bagafi Volapükik, no laboy magädi vödema Latinik, ni Linglānik, ni Spanyolik, ni Grikānik. Laboy buo magädi vödema neudik. Danü sit Volapükik, kel flagedon vulavödi ad pavotafomön me foyümots e poyümots, dalaboy medi dialik tefü mek vödas neudik ad pagebön bevünetiko.

II:11:2001

E at no binon buam teik.

Desin pūka alik binon ad kuradükön tiki. Ven laboy vödis u Latinikis, u Grikänikis, kelis elogoy, e dido, kelis egeboy nen fuliko esuemön sinifis otas, no jenöfo tikoy, ab balugiko dönuoy fomis vödas negudiko pesuemölas.

Samo, vöd " *collaboration* " binon komunik pūkes anik, e mödikans gebons oni; too gebans liomödotik vero suemons sinifi vöda - li ? If viloy tradutön vödi at ini Volapük, fūmo mutoy suemön sinifi ota, bi büä kanoy tradutön vödi at, mutoy bepenön oni. Pos bepenam somik, rivoy fomi bevünetik, nemo : *kobovob*.

Ab taans teora at sunädo osagons : Binos neverätikos - fom " *collaboration* " binon jenöfo oto vöd bevünetik ! Si ! ab cifo in vol vesüdik; too no glömölsös, begö, das binons dils votik vola, e sevabo dil lofüdik, kel dalabon kulivi löliko difiki.

Lesio - vöd vero bevünetik binon ut, kel dünon kulivis valik ! If tradutoy lartügili at ini pük netik, e poso leigodoy oni lä vödem rigik, ologoy samis mödik tradutoda/bepenama ya peklänölis. Pläam mögik binon Deutänapük, kel dalabon siti sümik.

Ekö konot verik muadik, kel jonon, lio vöds nekösömik nämätükons utanis, kels suemons onis. Bü vigs anik, äbinob in malädanöp, no bi äbinob malädik, ab desinü logāmavestig. Balan jikālanas us ituvof in mod seimik vödi : " *exacerbate* " - e medü vöd at älabof nämädi mödikum, ka svists votik, kels no esuemons vödi, e kels ākanons te niludön sinifi ota. Ab in Volapük nämät ofik nepubon, bi vöd Volapükik plānon sinifi, sevabo : *badikumükön*, keli alikan suemon.

Sekü atos, kanoy suemön buami vödema neudik ko foms neudik in pük, bi binon pük vola lölik, e no te voladila patik. Buam votik, äs id elogobs, binon, das vöd alik muton koedön datikön obis tefü sinif ota : modü atos, siobs, das binobs balan komunanefta no te netas anik, ab vola lölik !

II:12:2001

TÄVAVENTÜR IN LAPÄN (IX)

FA KARL MAY

"Ospikob ko ol tefü din, dö kel nek dalon nolön bosi."

Äpladob obi näi om e dogs, (nen kels Lapänan nonik lüvom ludomi okik), doseitons okis föfö obs.

Lotäb it getom, if blibom dü tim lunikum, eki atas as kompenan fiedik e laidik.

Bäldan seilöl älogedom dü timil foi ok : äjinom sukön nüdugi pötik e leno äropob me vöd semik mediti oma. Fino äprimom :

"Härra, kanol - li seilön ?"

"Si," ägesagob balugiko.

"Ed i oseilol - li ?"

"Si."

"Kredob osi ole, bi eküpedob oli e kanob konfidön oli. Vilol - li fanön tifani pro ob ?"

"Lio ? tifani ? ob - li - - ?" äsäkob pestunölo.

"Si, ol ! if lä obs dun badik ejenon, konoks (= reg) sedom soldatis, kels mutoms sukön dunani; ab tim vemo lunik mogolon, jüs efinükoms tävi lunik e täno tifan enepubom sis lunüp lü Norye (= Norvegän), lü top kelik no daloms sökön omi. I mans at selediko binoms saidiko visediks ad fanön eli samelats (= so Lapänan ai nemom oki; ab vöd <Lapänan> pacedom fa om ti as nofan); ek, kel sevom topädi gudikummo, ka oms."

"Pebetifol - li ? " äsäkob.

II:13:2001

Logod oma, voto so flenik ävedon vemo lezunik.

"Si," ägespikom, logedöl levutiko me logs smalik oma.

"Fa kim ?"

"No nolob osi."

"Labol - li miniludi ?"

"No."

"Binos - li balan dünanas ola ?"

"No."

"Kis binos, kelos petifos ole ? Ren - li ?"

"O härä, lio kanob-li-la nolön, va ren semik petifon-la obe ! Dalabob plu ka jibis mil, kelas nim seimik suvo mogolon. E ren, if petifon obe, no kodon doli somik obe. Leno, tif binon mödo badikum, bi defon obe mon, mon lemödik !

Ko vöds at äprimom ad drenön vemiküno. Ladäl cilik Lapänana no äkanon sufön peroti me taked manik.

Nu äbüosenob jänami. Man, kel ifugom de obs, ebinom - li tifan ? Itüvom - li monaklänedöpi semik ela *Pent* ? Fat *Pent* äbinom vemo liegik; ädalabom plu ka renis mil, as isagom obe anu; fümiko ifesepom moni mödik.

Ven Lapänan visitom maketi u bali zifas nemödik, mekom, das suäm skinas e canas votik oma papelom me largentina-dalders düfik. Alyeliko mödots legretik largentina mufons modü at ini tops nelotik lenolüda, kö largentin nepubon, bi lödan Lapäna nesuvo u neai segivom dalderi, keli enüsumom.

II:14:2001

If sakil efulikon, sukom topi soalik in fot, in maräd u bevü klifs, kö klänedom elis <riksdaler> düfik; leseilom tefü atos e sävilupom kläni geranes okik te if senom, das dead nevitik nilon. Ad no perön monemi lölik oka pö datüvam fädik topa, dilom moni ini klänedöps mödikum, kelis kläno visitom semiknaiko ad kletön oki me lüloged liegotas okik. No seledo jenos, das Lapänan semik deadom süpo nen kanön bemalön klänedöpis, u jenos, das ots päbepenons so nekleiliko, das no pädatüvons fa röletans. Semikna i natajenots nosükons klänedöpis somik u kodons, das no kanoy rivön otis, e seko jenos, das suäms gretik paperons, tefü kels no kanoy spelön, das ai potuvons dönu. Soalöps natädik Lapäna binons spälakäd gianik, kel luslugon katädis lemödik.

"Dalob - li säkön, moni liomödotik tefos ?" äsäkob bäldani.

"Kvekte vuósä - sakils tel" ägespikom.

"Iklänedol - li onis ?"

"Si, härä, nolol, das men nonik dalon nolön, kö dalders seatons; no blod, no jimatan, no cils. I nolol, das ebinob in maket in <Enontekis>. Us eselob skinis mödik, fromadi mödik ed i glufis mödik, kelis dauts oba itrikofs. Änütököb obe utosi, kelosi änedob, e täno nog zu älabob sakilis tel pefulöl me largentin niedik. Ädelo, ven rens pätätons e klu lönikans obik no äkanons sökön obi, äsumob jukis obik ed älöpiogolob lü fyäll ad klänedön largentini. Gegolöl, älogob foginani, kel äslifom bevü klifs. Äpöjutob omi, ab ämofugom. Nu ägegolob lü klänedöp, äsesumob dönu moni ed äklänedob oni in top votik. Ab täno pos zeneit, ven äpöjutobs beri, dönu älogob foginani. Ätikob sunädo, das isukom - la largentini obik, ed äpöjutob omi. Änepubom. Nu ävisitob klänedöpi; largentin nog äbinon us, ab logedöl oti, ägetob flapi. Ädagikos vemo fo logs obik ed älefalob; ye pos minut bal ya dönu äsevälöfikob. Mon obik pemoletiron, ed älogob tifani ya fagü ob, vifiküno flitöl love lopme (= nif). Äpöjutob omi. Ästeifülom ad rivön flani votik ela kär (=belabäk) e seko äffleköb obi lü slitaglad ad dekötön ome vegi. Sevob gladi at, ab zun ätrübükon

II:15:2001

logis obik, änelogob sliti ed äniniofalob - ven dönu ädagalob, äseatob in ludom obik ed älabob tabaki in nud. Ab tifan eskeapom."

"No elesevol - li omi ?"

"No. Ilovegolom po ob, nendas älogob omi. Äpolom nifamaskari, äs obs valik, dat no daflodobs logodis."

"No ekiüpol - li nemu fomi oma ?"

"Härä, neit ela Sammeland dulom du muls kil e pölükon logi. Nolüdalit äbinon so netakedik e flams ota äleliten love nif. Kim - li seko logom kuratiko ? Man äbinom peklotöl äs mans votik, samelats bal sümedon äs votik, if no seadom in tänad okik. No älesevoböv omi. If ol no oyufol obi, härä, neai okanob datüvön tifani e largentin nidik oba peperon !"

"Ob - li ? Ob, lio okanob-la-li yufön oli, if igo soldats rega no frutoms oli ? Sevob läni at leiganemödiko ka etans, ed igo no labob nämädi, keli oms dalaboms tefü tifiän."

"Härä, pölol ! Binol gretikum ka samelats alik e neai elogoy is vafis somik, äs olikis. Tifiän alik odredon oli. Id ebinol in läns fagik natädik, kö elärnol ad reidön vegedi fugana, äsä obs no kanobs dunön osi. Ol it ekonol ya dö indatyit badik, kelis esukols love bels e fälids ad desumön dönu omes skinis, kelis itifoms oles. Odugob oli lü veged tifana e nolob, if ulogol oni, das tifiän no okanom skeapön obis."

Hm ! No ispetob konfidi somik. Pämirepütükoböv if äpromoböv fölön vipi oma, nendas äkanoböv fidunön osi; kodü atos ägespikob :

"Átyats (fatil = fat löfik), binob nog du tim tu brefik in Sameland, vö ! no kredob, das okanob yufön oli."

(Föivot ün mul balidkömö).

II:16:2001

LĀRNOD FOLDEGZŪLID DIL BALID : TEAT E BIOSKOP

Teatōps leigons ad uts lānas votik. ab num onas no binon so gretik. Do pōp lōfon mōdikumo fredadramatis ka lopūlis, i lops u baolets paplōsenons. Mōdo pōpedikums konsārts binons. pato ven musigals famik se foginān komons.

In zifs valik bioskops dabinsons ed in cifazifs binons vemo mōdiks. Aniks binons so gūtōfiks. das sūmilons ad ledoms, e dajonons filmotis se lāns valik. Plōsen primon kōsōmiko zedelo e finikon zeneito. Ven galadaplōsen jenon, nūgolamons pamōdūkumons.

Ven viloy komōn pō teataplōsen, zesūdos ad remōn bilietis būo len gijāt, bi pō maifūkam teatōpa mens mōdik kobikons, ed if mutoy stebedōn jū timūl lātik, seadōp igo no bal odabinon. Klūlos, das seadōps pebuūkōl binons uts mu nilū stād: staol, lojad, partār e bakun. Tead lōpikūn lūlogamaspadāda panemon "parad" u "gokalecek"; is seadōps nejerikūn binons. No veūtōs, klōpo seadōp binon; plōsenot olanālūkōn fūmiko lūloganefti de timūl, kū kōrten palōpiotiron jū fin plōsenota.

Seadōps pebuūkōl bioskopa binons taādo uts, kels binons fagikūns de skrin.

DIL TELID : IN TEATŌP

Labol - li seadōpis anik pro odel ?

Pro plōsenot - li poszedela u neita ?

Pro ut poszedela, begō ! Vilobōv labōn seadōpis tel staola, if labol onis.

Si ! tels dabinsons zānodū ked : 'H' - ats plitons - li oli ?

Gudō ! Liomōdotiks frādons - li kobo ?

Binos pesods degjōl pesodazims jōldeg pro seadōps tel.

Isiō lū staol ! . . . Pro galer : nedetiō ! e pro lojad e bakun : detiō ! . . .

Klotikipedōp : visū top at. Jonolsōs bilietis olsik lecemagaledane - om odugom olis lū seadōps olsik . . .

Bilietis olsik, begō ! Ked : 'M' . . . nūms : deglul e degmāl . . . Isiō ! begō ! Ekō ! is labols programi . . .

Sūf balid ya efinikon, e lio ecedol - li oni ?

Levermo gudik, o man ! No icedob, das teat Spanyānik ōbinon so fākūkōl. E hidramatans e jidramatans emagulons roulis oksik nedōfiko.

Gudō ! Labobs timi ad smōkōn ūn paud zigarūli; no sogol - li obi lā atos ?

Blesirō !